პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

ახალგაზრდა სტალინელი

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

Ахалгазрда Сталинели — орган парткома, ректората, комитета АКСМ и профкома Тбилисского государственного университета имени И. В. СТАЛИНА

გამოცემის მეცხრე წელი

№ 22 (297)
პარასკევი,
24
ივნისი,
1960 წ.
ფასი 15 კაპ.

მეგობრობა გრძელდება

უნგრელი სტუმრები ჩვენს უნივერსიტეტში

ეს იყო 2 წლის წინათ — 1958 წლის ივლისში. საქართველოს ალკკ ცენტრალური კომიტეტის საგზურებით ქართველი ახალგაზრდობის პირველი ტურისტული ჯგუფი ეწვია უნგრეთს. ტურისტულ ჯგუფში ჩვენი უნივერსიტეტის წარმომადგენლებიც შედიოდნენ: ახალი ქართული ენის კათედრის მასწავლებელი ნ. აბესაძე, სტუდენტები — ლ. ჯამიაშვილი, მ. მათიაშვილი, ლ. თეხეიშვილი, ი. ჩხეიძე და ამ სტრიქონების ავტორი.

ჩვენს სიცოცხლეში პირველად გავხდით უცხოელები და თავს უცხოეთში მაინც არ ვგრძნობდით: ქართულ ცასავით კრიალა და ლურჯი იყო უნგრეთის ზეცა, საუცხოო ლეგენდებს გვიამბობდნენ ბალატონის ტალღები, საშვილიშვილოდ გვიქნევდა ზეთისხილის ტოტს გელერტის მთაზე აღმართული თავისუფლების ქანდაკება. სტუმართმოყვარე უნგრელები გულღიად გვხვდებოდნენ ყველგან — პატარა კურორტ ბალატონფელდვარსა თუ ახალ სამრეწველო ქალაქ სტალინვაროშში, ჩილიბერდის პიონერთა ბანაკსა თუ ბუდაპეშტის თამბაქოს ქარხანაში, ოფიცერთა კლუბსა თუ მწერალთა კავშირში.

უნგრეთში მოგზაურობის დროს ჩვენი მუდმივი თანამგზავრი, მთარგმნელი და გიდი იყო ბუდაპეშტის ეკონომიური უნივერსიტეტის რუსული ენის ლექტორი — მარიცა ფარკაში. ჩვენი ტურისტული ჯგუფის წევრები მალე დაუმეგობრდნენ მას და საქართველოში მოიპატიჟეს.

და, აი, ორი წლის შემდეგ, მარიცა და მისი მეუღლე — სსრ კავშირში უნგრეთის საელჩოს თანამშრომელი იმრე ფარკაში ეწვივნენ თბილისს. ჩვენი ტურისტული ჯგუფის წარმომადგენლები აეროდრომზე დავხვდით უნგრელ მეგობრებს და გადავწყვიტეთ თბილისში მათთვის ისეთივე გიდობა გაგვეწია, როგორსაც უნგრეთში მარიცა ფარკაში გვიწევდა. ვცდილობდით სტუმრებს რაც შეიძლება მეტის ნახვა მოესწროთ, რაც შეიძლება უფრო კარგად გაცნობოდნენ ჩვენი ახალგაზრდობის ცხოვრებას. უნგრელ სტუმრებს დავათვალიერებინეთ მთაწმინდის პანთეონი, სტალინის სახელობის კულტურისა და დასვენების პარკი, კომკავშირის ხეივანი, პიონერთა და მოსწავლეთა სასახლე, ხელოვნების მუზეუმი, ქართული ხუროთმოძღვრების ძეგლები — ნარიყალას ციხე, სიონისა და ქაშვეთის ტაძრები, ავლაბრის არალეგალური სტამბა და სხვა. სტუმრებმა იმოგზაურეს საბავშვო რკინიგზით, დაესწრნენ სპექტაკლს რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო თეატრში.

განსაკუთრებით საინტერესო იყო ექსკურსიები ქალაქგარეთ. უნგრელებს მოხიბლა უძველესმა არქიტექტურულმა ძეგლებმა მცხეთაში და ახალმა სანატორიუმებმა ბორჯომში. რუსთავის მეტალურგიული ქარხნის ნახვის შემდეგ მათ აღიარეს, რომ სტალინვაროში ჯერ კიდევ ვერ დასწევია რუსთავს. გორში ჩვენმა სტუმრებმა ინახულეს სტალინის სახლი და დაათვალიერეს მუზეუმი.

9 ივნისს იმრე და მარიცა ფარკაშები ეწვივნენ ჩვენს უნივერსიტეტს. უნივერსიტეტის ახალგაზრდობა გულთბილად შეხვდა უნგრელ სტუმრებს. ისმოდა მისალმებები ქართულად და უნგრულად: „გამარჯობა! სერბუს! მეგობრობა! ბარატშაგ! მშვიდობა! ბეკე!“ ქართული წამოძახილები უნგრელებს ეკუთვნოდათ, უნგრული წამოძახილები კი — ქართველებს.

უნგრელმა სტუმრებმა დაათვალიერეს უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკის დარბაზი და სააბონენტო განყოფილება, სააქტო დარბაზი, სალექციო აუდიტორიები, გეოლოგიური გამოფენა და ქართული ენის კაბინეტი. მათი განსაკუთრებული ინტერესი გამოიწვია უძველესი წარწერების გამოფენამ ქართული ენის კაბინეტში. დასასრულ, უნგრელები ჩვენი გაზეთის რედაქციასაც ეწვივნენ.

„დიდ მადლობას ვუძღვნი ქართველ მეგობრებს, რომლებმაც ასე კარგად გაგვაცნეს და შეგვაყვარეს ქართული კულტურა, — განაცხადა წასვლისას მარიცა ფარკაშმა — ვუსურვებ უნივერსიტეტის ახალგაზრდობას მომავალ წარმატებებს სწავლასა და შემოქმედებით მუშაობაში“. გაივლის კიდევ რამდენიმე წელი და, იმედია, უნგრელი და ქართველი მეგობრები კვლავ შეხვდებიან ერთმანეთს. სულ-ერთია, სად მოხდება ეს შეხვედრა — თბილისსა თუ ბუდაპეშტში. იგი აუცილებლად უნდა მოხდეს!

თამაზ ქვარიანი

სურათზე: (მარცხნივ) — ბუდაპეშტის ეკონომიური უნივერსიტეტის რუსული ენის ლექტორი მარიცა ფარკაში და მისი მეუღლე, სსრ კავშირში უნგრეთის საელჩოს თანამშრომელი იმრე ფარკაში (მარცხნიდან მეორე) ჩვენი უნივერსიტეტის ბაღში ესაუბრებიან სტუდენტებს.

ფოტო **ზ. რუსიასი**

ბიოლოგ სტუდენტთა წარმატებანი

(საუბარი ბიოლოგიის ფაკულტეტის დეკან—დოც. ლ. კუტუბიძესთან)

უნივერსიტეტში გამოცდები გრძელდება...

— რა მდგომარეობაა ბიოლოგიის ფაკულტეტზე, როგორ აბარებენ მომავალი ბიოლოგები გამოცდებს?—ამ კითხვით მიმართა ჩვენი გაზეთის კორესპონდენტმა ბიოლოგიის ფაკულტეტის დეკანს, დოცენტ ლ. კუტუბიძეს.

აი, რა განაცხადა მან:

— პირველ კურსზე სასწავლო გეგმის მიხედვით გამოცდები გრძელდება და შედეგებზე ჯერჯერობით ვერაფერს ვიტყვი. რაც შეეხება II კურსს, აქ ძალიან კარგი მდგომარეობაა: მეორეკურსელებს ჩასაბარებელი ჰქონდათ 4 საგანი და ჩათვლელიც ამდენივე. კურსის 91 სტუდენტმა ყველა საგანი თავის დროზე ჩააბარა. ბევრმა მათგანმა ფრიადი შეფასება დაიმსახურა. მათ შორის აღსანიშნავია: ფაკულტეტის კომკავშირის ბიუროს მდივანი, თარხნიშვილის სახელობის სტიპენდიანტი — ი. ჭუჭულაშვილი, ფაკულტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე — გ. დიასამიძე; რ. ახალკაცი, ნ. უგულავა, მ. კოპალეიშვილი, კ. ლ. კილურაძე, ც. ლევინაშვილი, ა. შათირიშვილი, თ. ჩიქვინიძე.

III-კურსელებმა — ჯ. ჩიკვაიძემ, მ. გიგინეიშვილმა, ლ. ხარიტონაშვილმა, ლ. სულაძემ, რ. ჯგერენაიამ, მ. კახაიამ, ე. კოკვაძემ, გ. სეფიაშვილმა ყველა საგანი ფრიადზე ჩააბარეს, მაგრამ ამავე კურსის 21 სტუდენტს ჩასაბარებელი დარჩა ცხოველთა ფიზიოლოგია.

მეოთხე კურსი შედარებით მცირერიცხოვანია. ამ კურსის სტუდენტებმაც კარგად ჩააბარეს გამოცდები, თუმცა კურსის საერთო წარმატებას ხელი შეუშალა იმან, რომ სამ სტუდენტს ჩასაბარებელი დარჩა თითო საგანი: მ. ნადირაძეს — პოლიტეკონომია; ტოროტაძესა და ხუციშვილს — გეობოტანიკა. სტუდენტი გაჩეჩილაძე კი სულ არ გამოცხადდა გამოცდებზე.

მეხუთე კურსზე 57 სტუდენტია. თითოეულმა მათგანმა წარმატებით დაიცვა სადიპლომო შრომა. საინტერესო იყო და ღრმა ცოდნით გამოირჩეოდა დ. ტაბიძის, ლ. სტურუას, მ. გორგილაძის, ლ. კიკნაძის, გ. რაფავას, ი. ჭაფარიძის, ნ. ნემსაძის, რ. ბელეცკაიას, მესტვირიშვილისა და დადალაურის სადიპლომო შრომები.

მეხუთეკურსელებმა პირველი სახელმწიფო გამოცდა სპეციალობაში წარმატებით ჩააბარეს.

ამჟამად II, III და IV კურსის სტუდენტები სასწავლო, სასწავლო-საწარმოო და საწარმოო პრაქტიკას გადიან რესპუბლიკის ფარგლებში და მის გარეთ.

მეოთხეკურსელები პრაქტიკაზე იყვნენ ასკანია-ნოვაში, სევასტოპოლის ბიოლოგიურ სადგურში, ნიკიტის ბოტანიკურ ბაღში. სტუდენტები გაეცვნენ სამხრეთ უკრაინის ბუნებრივ სტეპს, მის ფლორასა და ფაუნას.

პრაქტიკის ამოცანა იმაში მდგომარეობს, რომ სტუდენტებმა ბუნების წიაღში გამოცადონ და გაიღრმავონ უნივერსიტეტის აუდიტორიებსა და კაბინეტ-ლაბორატორიებში მიღებული თეორიული ცოდნა.

დაე, „მინდვრის ლაბორატორიებშიც“ წარმატება მოეპოვებინოთ ბიოლოგებს!

რთული ფორმულა

ფოტოეტიუდი გ. გოძელაურისა

ქართული ენის გამოცდაზე

„დავიღლები საქართველოს
სიყვარულში,
სახოტმალზე ერთხელაც არ
დავიძინებ!“

ფილოლოგიის ფაკულტეტის რუსული ენისა და ლიტერატურის განყოფილების II კურსის სტუდენტს — დიმიტრი სოკოლოვს ძალიან მოსწონს ლადო ასათიანის ლექსები და აი, უკვე მერამდენედ იმეორებს „სალაღობოს“ სტრიქონებს, უფრო სწორად, ლექსი მეორდება თავისით.

წინ გამოცდაა ქართულ ენაში. რასაკვირველია, სასიამოვნოა ხუთიანის მიღება, მით უფრო, თუ ფრიადოსნობა მტკიცე ტრადიციად გაქვს გადაქცეული.

— ქართული ენის გრამატიკა ადვილი შესასწავლი როდია! — ამბობს დიმიტრი, — მაგრამ ვეცადე საფუძვლიანად შემესწავლა იგი. ასე მესმის: თუ მოგწონს ქართული პოეზია, უნდა იცოდე ქართული ენის გრამატიკაც და მე ბევრი ვიმეცადინე ამ საგანში.

დიმიტრი საუბარს წყვეტს და იწყებს გრამატიკის განმეორებას.

გამოცდა კი თავისი რიგით მიდის: მონიავამ ოთხიანი მიიღო. ეს როგორ? მიმოზამ ხომ ქართული სკოლა დაამთავრა და, როგორც ამბობენ, მან ყველაზე უკეთ იცის საგანი, მაგრამ დოცენტმა პ. ხუბუტიამ კარგად განსაჯა: ვინც მეტი იცის, მას მეტი მოეთხოვება!..

— ზამთარში ადვილია გამოცდის ჩაბარება: გარეთ ცივა და, ძალაუნებურად, შინ ზიხარ. ახლა კი... და ტანია ელჩანინოვა ოცნებით გაჰყურებს ფანჯარას. კარგ სპორტსმენს, კარგ ამხანაგს ეს მეოცნებეობა სულ მალე „სამიანად“ დაუჯდა.

რა თქმა უნდა, გულს გაგიხარებთ, როცა თანაკურსელები — ს. იორდანიდი, ნ. ვარნაზოვა, ნ. ყიფიანი აუდიტორიიდან გამოსვლისთანავე ხუთივე თითს გიჩვენებენ.

და მერე ისევ მიდის გრძელი და მხიარული წყება ხუთიანებისა და ოთხიანებისა.

ყოჩაღები ხართ თქვენ — ჰეიშვილო, ჯინჯიხაშვილო, ნადიბაიძევ, ბედუკაძევ, ლაღიძევ, — კარგად გიმუშავიათ!...

ისევ იღება აუდიტორიის კარი. დიმიტრი სოკოლოვის სახეზე კმაყოფილებაა:

— არის, ხუთიანი!

— ახლა კი მინდა ყველაზე დიდი ქართული ლექსი ვისწავლო, — ასეთ ხასიათზე ვარ! — ამბობს გახარებული სოკოლოვი.

დიდი ლექსი ძალიან ბევრია ქართულ პოეზიაში, დიმიტრი!

რევაზ გაბრიაძე,

ჟურნალისტიკის განყ. II კურსის სტუდენტი.

უპასუხისმგებლობისა და სიზარმაცის შედეგად

ყოველი აბიტურიენტის ოცნებაა უმაღლეს სასწავლებელში ჩარიცხვა. ზოგს იმავე წელსვე გაუღიმებს „ბედი", ზოგს კი — ორი წლის შემდეგ...

აი, ცხრა თვის წინათ — ლ. კაჭარავას, ჯ. ბუიშვილს, ა. კალანდარიშვილს, ი. ჩხიკვაძეს, ნ. ფეხმაშვილს, ნ. ცინცაძეს, ჯ. ვანიშვილს, ხ. ასათიანს და ც. ჩაკვიტაძეს ოცნება სინამდვილედ გადაექცათ — მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის I კურსის სტუდენტები გახდნენ.

დაიწყო სწავლა და დაიწყო მათი „სტუდენტური ცხოვრებაც". გავიდა პირველი სემესტრი; ასე თუ ისე, ისინიც მიჰყვნენ და სემესტრი დაამთავრეს.

მოახლოვდა საგაზაფხულო სესიები და ზემოთ დასახელებული სტუდენტები საგანთა ჩაუთვლელობის გამო გამოცდაზე არ დაუშვეს.

რა იყო ამის მიზეზი?

პირველ რიგში ყოველივე ეს სტუდენტთა სიზარმაცის ბრალია. ისინი ზერელედ მოეკიდნენ საგანთა ჩათვლას, არ იგრძნეს ის პასუხისმგებლობა, რომელიც მათ წინაშე იდგა.

ჯერ კიდევ სესიების დაწყებამდე უნივერსიტეტის კომკავშირის კომიტეტმა თავის სხდომაზე გამოცდებისათვის მზადების საკითხზე იმსჯელა, მიუთითა არსებულ ნაკლოვანებებზე, მაგრამ მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის კომკავშირის ბიურო მთელი ყურადღებით ვერ მოეკიდა ამ საკითხს. ვერ შეძლო გამოეყენებინა ფიზიკის ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს კარგი წამოწყება სტუდენტთა კომისიების შექმნის შესახებ, რომელთა მიზანი გამოცდებისათვის სტუდენტთა მომზადება იყო.

სუსტი მუშაობის შესახებ ფაქტი მეტყველებს: ცხრა კაცმა ჩათვლა ვერ მიიღო.

მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტის კომკავშირის ბიუროს მეტი ოპერატიულობა მართებდა.

გ. გოძელაური

მომავალი პედაგოგები აბარებენ გამოცდებს

ფილოლოგიის ფაკულტეტის მესამე კურსის სტუდენტები დღეს პედაგოგიკას აბარებენ. სტუდენტებს კაბინეტის წინ მოუყრიათ თავი. რა თქმა უნდა, ღელავენ. ისინი ხომ მომავალი მასწავლებლები არიან, პედაგოგიკა კი მათი პროფესიის საფუძველია.

გოგებაშვილი, უშინსკი, მაკარენკო, რუსოს აღზრდის სისტემა, გაკვეთილის სტრუქტურა, საბჭოთა პედაგოგიკის ძირითადი დამახასიათებელი ნიშნები — აი მათი წინასაგამოცდო საუბრის თემა.

პირველი გიორგი ჩიკვილაძე გამოვიდა. რა მიიღო? ყველას სჯერა, რომ გიორგი აუცილებლად „ხუთიანს" დაიმსახურებდა. მისთვის უკვე ტრადიციად იქცა გამოცდაზე პირველად გასვლა და „ხუთიანის" მიღება. ახლაც ასეა. მაშ ასე: პირველი „ფრიადი" დაიწერა. მას მოჰყვა ნანული ჭელიძის „კარგი", ცოტა ხანიც და გიორგი ლაბაძე იმეორებს თავისი სეხნიას „რეკორდს", ხოლო თინა ონიანი მოცინარი სახით ამბობს: „ოთხსა" და „ხუთს" შორის ვტრიალებდი, რა ვიცი, გამომცდელი როგორ გადაწყვეტს...

გამოცდა მიმდინარეობს.

ა. გელაშვილი,
შ. დავითაშვილი.

სურათზე: გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის III კურსის სტუდენტი მ. ოდიშარია „ხმელეთის ჰიდროლოგიასა და ოკეანოლოგიაში" გამოცდას აბარებს დოც. თ. კიკილაშვილს. მან უმაღლესი შეფასება — ფრიადი დაიმსახურა.

ფოტო ზ. რუსიასი

სწავლასა და შრომაში წარჩინებულნი

17 ივნისი... IV კორპუსში, სტატისტიკის კაბინეტის წინ, ეკონომიური ფაკულტეტის საღამოს დაუსწრებელი განყოფილების მრეწველობის ეკონომიკის სპეციალობის სტუდენტები შეგროვილან. დღეს მათ გამოცდა აქვთ მექანიზირებული აღრიცხვის ორგანიზაციაში. ეკითხებიან, უყვებიან.

კაბინეტიდან მაღალი კაცი გამოვიდა.

— რა მიიღეთ ?

—რა თქმა უნდა, ხუთიანი!— გაისმა აქეთ-იქიდან.

ივანე ვასაძე თანაკურსელთა შორის უფროსია, მას უკვე პატარა შვილიშვილიცა ჰყავს.

—სწავლა არასოდეს არ არის გვიან! — ხშირად იმეორებს ვასაძე და დიდი მონდომებით ეუფლება საგნებს.

15 წელია, რაც ივანე ვასაძე სოფლის მეურნეობის სამინისტროში მუშაობს; 7 წელიწადია იგი ამ სამინისტროს სამონტაჟო ტრესტის მთავარი ბუხჰალტერია. პატიოსანი, შრომისმოყვარე მუშაკი, კარგი ამხანაგი — ასე ახასიათებენ მას თანამშრომლები, ასევე იცნობენ ივანეს პროფესორ-მასწავლებლები და თანაკურსელები.

უფროს ამხანაგს არც ლამარა აბრამია ჩამორჩა. ბავშვობიდანვე მშობლიური ლიტერატურა იტაცებდა ლამარას, მაგრამ ყველასათვის მოულოდნელად იგი ეკონომიურ ფაკულტეტზე შევიდა; ლამარა სასადილოების II ტრესტის ბუხჰალტერია. შრომაში მუყაითი გოგონა სწავლაშიაც წარჩინებულია.

გამოცდაზეა ჯგუფხელი გუგული ცეცხლაძე. კარგად პასუხობს გუგული, მაგრამ აი, ერთ კითხვაზე წაიბორძიკა, კარგად არ იცოდა ეს საკითხი.

—შენგან მეტს ველოდი!—ეუბნება მას გამომცდელი და ოთხიანს უწერს.

კმაყოფილია უ/მ ვ. ბურჭულაძე — მომზადებული გამოცხადდა მთელი ჯგუფი.

საუკეთესო შედეგებით

— არცერთი დამაკმაყო[...] ლებელი ნიშანი არ მივიღოთ! ასეთი პირობა დადეს ქიმიკო[...] სტუდენტებმა და ამ პირობ[...] ღირსეულად ასრულებენ.

მესამეკურსელ ქიმიკოსებს [...] მოცდა I ივნისს დაეწყოთ. [...] დღეს ისინი აბარებდნენ უც[...] ენას. 3 ოთხიანი, დანარჩენი [...] ფრიადები! — ასეთია მათი პი[...] ველი დიდი წარმატება. შემდ[...] გამოცდა მათ 10 ივნისს ჩაა[...] რეს ფიზიკურ ქიმიაში პრო[...] ვ. კოკოჩაშვილს. - ეს საგანი [...] მიის ფაკულტეტზე ერთ-ერთი ძ[...] რითადი საგანია. სტუდენტე[...] მთელი საათობით მეცადინეო[...] დნენ ფიზიკური ქიმიის ლაბორ[...] ტორიაში, ატარებდნენ ცდებს [...] თეორიულ ცოდნას პრაქტიკ[...] ლად იღრმავებდნენ. უქმად [...] ჩაუვლია სტუდენტთა ნაყოფ[...] ერ შრომას: მ. ურუშაძემ, [...] ბერიძემ, კ. ესაკიამ, თ. ღვე[...] რიანმა, ნ. ვაშაკიძემ და ნ. ღლ[...] ტმა უმაღლესი შეფასება [...] ფრიადი დაიმსახურეს, ხოლ[...] კ. მჭედლიძის, ნ. გარსევანოვ[...] გ. კობახიძისა და სხვების მატრ[...] კულებში ოთხები ჩაიწერა.

ქიმიის ფაკულტეტის III კუ[...] სის სტუდენტებმა კარგად [...] აბარეს გამოცდა მაღალმ[...] ლეკულურ ქიმიაშიც. სტუდ[...] ტები: შ. ჯიჯეიშვილი, თ. მ[...] სურაძე და ზ. ჭკუხაძე საფუძ[...] ლიანად მოემზადნენ ამ გამო[...] დისათვის და ფრიადები მიიღ[...] ოთხები მიიღეს: ც. ჯიქურიძ[...] დ. ჯალალაშვილმა, ი. კაპანაძემ [...]

უკან დარჩა სამი გამოცდ[...] უკანასკნელი გამოცდა კი მეს[...] მეკურსელებს პოლიტიკურ ეკ[...] ნომიაში აქვთ. მეტად სასიხარულ[...] იქნება, თუ ქიმიის ფაკულტ[...] ტის III კურსის სტუდენტებ[...] გაამართლებენ მათ მიერ დად[...] ბულ პირობას — არცერთი დ[...] მაკმაყოფილებელი ნიშანი!

გ. ესიტაშვილ[...]

ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურ[...] ლისტიკის განყოფილების II კურ[...] სის სტუდენტი.

სახელმწიფო გამოცდა სპეციალობაში

საოცრად სწრაფად გაირბინა ხუთმა წელიწადმა. უკან დარჩა ლექციები და ლაბორატორიული მუშაობა, სკოლაში ჩატარებული პირველი გაკვეთილები და სტუდენტთა სამეცნიერო წრის სხდომები, საწარმოო პრაქტიკა აფხაზეთსა და ყირიმში, საკურსო და სადიპლომო შრომები. ბიოლოგიის ფაკულტეტის V კურსის სტუდენტებს გასავლელი დარჩათ უკანასკნელი სერიოზული საფეხური— სახელმწიფო გამოცდები.

რამდენი გამოცდა ჩაუბარებიათ ამ ხუთი წლის განმავლობაში, რამდენჯერ შეუღიათ აღელვებულებს საგამოცდო აუდიტორიის კარი და გამოცდის შემდეგ სახეგაბრწყინებული გამობრუნებულან უკან, მაგრამ სახელმწიფო გამოცდა მაინც სულ სხვაა. აქ საჭიროა შეჯამდეს უნივერსიტეტში შეძენილი მთელი ცოდნა. ამიტომ ამ გამოცდისათვის ყოველთვის ჩვეულებრივზე უფრო მეტი დაძაბულობით ემზადებიან, მეტს ღელავენ, მეტ პასუხისმგებლობას გრძნობენ.

ბიოლოგიის ფაკულტეტის 4 სპეციალობაში სახელმწიფო გამოცდები 2 დღეს გრძელდებოდა. 10 ივნისს სპეციალურ საგანში გამოცდას აბარებდნენ ბოტანიკისა და მცენარეთა ფიზიოლოგიის სპეციალობის სტუდენტები. სტუდენტებმა საერთო მომზადების კარგი დონე გამოამჟღავნეს, კარგად ერკვეოდნენ მეცნიერულ საკითხებში, თანამედროვე თვალსაზრისით აშუქებდნენ სადავო საკითხებს. სტუდენტთა კარგი მომზადება იქიდანაც ჩანს, რომ მცენარეთა ფიზიოლოგიის სპეციალობის 16 სტუდენტიდან რვამ—ფრიადი შეფასება დაიმსახურა, ხუთმა კარგი და მხოლოდ სამმა—დამაკმაყოფილებელი. ბოტანიკის სპეციალობის 16 სტუდენტიდან ხუთის ცოდნა ფრიადზე შეფასდა, შვიდისა — კარგზე და ოთხისა — დამაკმაყოფილებელზე.

სახელმწიფო საგამოცდო კომისიის თავმჯდომარე პროფ. ლ. კალანდაძე და საგამოცდო კომისიის წევრები სიამოვნებით უსმენდნენ ტაიზა ავალიანის პასუხს, რომელმაც განიხილა რადიოაქტიური იზოტოპების გამოყენება მცენარის კვების საკითხების შესასწავლად. სტუდენტმა საფუძვლიანი ცოდნა გამოავლინა. ჩანდა, რომ იგი კარგად ერკვევა ბიოფიზიკის რთულ საკითხებში.

უნივერსიტეტში სწავლის წლებში ბიოფიზიკის საკითხებით დიდ დაინტერესებას იჩენდა ირინე ჯაფარიძე. იგი მოხსენებითაც გამოვიდა ტაშკენტის უნივერსიტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციაზე, რომელიც მშვიდობის მიზნებისათვის ატომური ენერგიის გამოყენების საკითხს მიეძღვნა. მან სახელმწიფო გამოცდაზეც ისახელა თავი. სხარტად და დამაჯერებლად განმარტა, თუ როგორ ყალიბდება ქლოროფილის ოპტიკური თვისებები მზის რადიაციის გამოყენებისადმი შეგუებულობის ისტორიული პროცესის შედეგად.

ბიოლოგიის ფაკულტეტის ზოგი სტუდენტი უნივერსიტეტში პიონერთა სასახლის ბიოლოგიური კაბინეტიდან მოვიდა. მათ თან მოიტანეს საკავშირო სასოფლო-სამეურნეო გამოფენის მონაწილეთა ნიშნები და მიჩურინის მოძღვრების სიყვარული. ერთ-ერთი ასეთი სტუდენტია ნანა ნემსაძე. გასაკვირი არ არის, რომ მან შეძლო ბრწყინვალედ გაეშუქებინა მიჩურინის მოძღვრება საძირისა და სანამყენოს ურთიერთმოქმედებაზე და დამსახურებულად მიიღო შეფასება ფრიადი. საქმის ცოდნით განიხილა თანამედროვე შეხედულებები ფოტოსინთეზის ქიმიზმზე და ენერგეტიკაზე ნანა კაშიამ. ასევე ძალიან კარგი იყო ლალი მიქაშავიძის, იამზე ანდღულაძისა და სხვათა პასუხები.

ბოტანიკის სპეციალობის სტუდენტებიდან თავი ისახელეს და ფრიადი შეფასება დაიმსახურეს ნანი ჭელიძემ, ჯულიეტა მანჯგალაძემ, ლილი მაიმმელაშვილმა და სხვებმა.

11 ივნისს ზოოლოგიისა და ადამიანთა და ცხოველთა ფიზიოლოგიის სპეციალობის სტუდენტები აბარებდნენ სახელმწიფო გამოცდას. ამ ჯგუფებში თითქმის კონტრასტული მდგომარეობა შეიქმნა. ადამიანთა და ცხოველთა ფიზიოლოგიის სპეციალობის 11 სტუდენტიდან ცხრამ ფრიადი შეფასება მიიღო და ორმა — კარგი. ზოოლოგიის სპეციალობის 13 სტუდენტიდან მხოლოდ ხუთმა შეძლო ფრიადი დაემსახურებინა, სამმა კარგი მიიღო, ხუთმა კი — დამაკმაყოფილებელი.

ადამიანთა და ცხოველთა ფიზიოლოგიის სპეციალობის სტუდენტებიდან განსაკუთრებით გამოირჩეოდა გივი გორგილაძე, რომელიც უნივერსიტეტში სწავლის წლებში არაერთგზის მონაწილეობდა სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციებში, მიმდინარე სასწავლო წელს კი მინსკის უნივერსიტეტის სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენციაში მონაწილეობისათვის სიგელით დაჯილდოვდა. სახელმწიფო გამოცდაზე გივი გორგილაძემ ვრცლად მიმოიხილა შეკავების თეორიები; შეეხო სეჩენოვის მოძღვრებას, დაახასიათა „A" და „C" ვიტამინებ[...] თვისებები. ასევე კარგი იყ[...] რუსუდან ბელეცკაიას პასუხ[...] რომელმაც ამომწურავად გა[...] მარტა დიდი ტვინის ქერქ[...] ელექტრული რეაქციები რე[...] ცეპტორების გაღიზიანებისას.

ზოოლოგიის სპეციალობ[...] სტუდენტებიდან სახელმწიფ[...] საგამოცდო კომისიის წევრე[...] ბის ყურადღება მიიპყრო დ[...] რეჯან ტაბიძემ, რომელი[...] წლების განმავლობაში არჩეუ[...] ლი იყო ბიოლოგიის ფაკულ[...] ტეტის სტუდენტთა სამეცნი[...] რო წრის თავმჯდომარედ; მ[...] ღებული აქვს მადლობა ვილ[...] ნიუსის სახელმწიფო უნივერ[...] სიტეტიდან. ახლაც მან გ[...] მომცდელთა ერთსულოვა[...] მადლობა და ფრიადი შეფას[...] ბა დაიმსახურა. მაგრამ ზოო[...] ლოგიის სპეციალობის ყვე[...] სტუდენტმა როდი ასახე[...] თავისი ფაკულტეტი. მეტა[...] სუსტი იყო ანატოლ ურუშ[...] ძისა და ლილია ხარინას პა[...] სუხი. მათ დამაკმაყოფილებე[...] ლი შეფასებაც დიდი გაჭირ[...] ვებით მიიღეს.

მცირე გამონაკლისის გა[...] და ბიოლოგიის ფაკულტეტ[...] სტუდენტებმა ღირსეულ[...] ჩააბარეს უკანასკნელი სერიო[...] ზული გამოცდა სპეციალობა[...] ში, რითაც ნათელყვეს, რო[...] ისინი საფუძვლიანად მომზა[...] დებულნი არიან პრაქტიკულ[...] მოღვაწეობისათვის მათ მი[...] არჩეულ დარგში.

თამაზ სვა[...]

გამოჩენილი ქართველი ისტორიკოსი

60 წელი სრულდება გამოჩენილი ქართველი ისტორიკოსის სიმონ ნიკოლოზის ძე ჯანაშიას (1900—1947) დაბადებიდან.

საქართველოს წარსულის მრავალი საკითხის შესწავლა და დამუშავება მჭიდროდაა დაკავშირებული მის სახელთან.

ივანე ჯავახიშვილისა და ექვთიმე თაყაიშვილის შემდეგ ის ერთ-ერთი პირველთაგანია იმათგან, რომლებმაც ბევრი რამ გააკეთეს მშობლიური ქვეყნის ისტორიის შესწავლისათვის. სიმონ ჯანაშია უპირველესად პატრიოტი მოქალაქე და დიდი ერუდიციით აღჭურვილი მეცნიერი იყო.

ს. ნ. ჯანაშია დაიბადა 1900 წ. მახარაძის რაიონის (ყოფ. ოზურგეთის მაზრის) სოფელ მაკვანეთში, ცნობილი ეთნოგრაფისა და პედაგოგის ნიკო ჯანაშიას ოჯახში.

1917 წელს სოხუმში რეალური სასწავლებლის დამთავრების შემდეგ სიმონმა ახლადგახსნილ ქართულ უნივერსიტეტს მიაშურა, სადაც დიდი ქართველი მეცნიერის ივ. ჯავახიშვილისა და სხვათა ხელმძღვანელობით სწავლობდა უნივერსიტეტის ერთადერთ ჰუმანიტარულ — სიბრძნისმეტყველების ფაკულტეტზე, რომელიც წარმატებით დაამთავრა 1922 წ., რის შემდეგაც დატოვებულ იქნა უნივერსიტეტში საპროფესოროდ მოსამზადებლად.

წლების მანძილზე სიმონ ჯანაშია უაღრესად ნაყოფიერ, მრავალმხრივსა და სასარგებლო სამეცნიერო და პედაგოგიურ მოღვაწეობას ეწეოდა. პირველი მეცნიერული შრომა მან ჯერ კიდევ 1923 წ. გამოაქვეყნა, ხოლო 1933 წლიდან ზედიზედ აქვეყნებს მთელ რიგ ფუნდამენტალურ შრომებს ისტორიიდან და ენათმეცნიერებიდან.

ფასდაუდებელი მნიშვნელობა აქვს ქართულ ისტორიულ მეცნიერებაში ს. ჯანაშიას ფუნდამენტალურ ნაშრომებს: „საქართველო ადრინდელი ფეოდალიზაციის გზაზე“ და „ფეოდალური რევოლუცია საქართველოში“. საისტორიო პირველწყაროების ღრმა ანალიზის შედეგად არაერთი და ორი სახელმძღვანელო დებულება იქნა მეცნიერის მიერ გამოთქმული ქართველ ტომებში ფეოდალიზმის წარმოშობისა და განვითარების შესახებ. მრავალმხრივი იყო მისი ინტერესები. ერთნაირი გულისყურით სწავლობდა ს. ჯანაშია ჩვენი წარსულის სხვადასხვა საკითხებს, შეეხებოდა ის ქართველთა ეთნოგენეზსა თუ გვაროვნულ წყობას ქართველთა ტომებში, ფეოდალური საქართველოს ისტორიის სხვადასხვა საკვანძო საკითხებსა თუ ენათმეცნიერებას.

დიდია მისი ღვაწლი ქართული არქეოლოგიის განვითარებაში, განსაკუთრებით კი მცხეთა-არმაზის გათხრების საქმეში. ს. ჯანაშია ივ. ჯავახიშვილთან და ნ. ბერძენიშვილთან ერთად ავტორი იყო „საქართველოს ისტორიის“ იმ ცნობილი სახელმძღვანელოსი, რომელმაც არაერთი თაობა აღზარდა სამშობლოს წარსულისადმი სიყვარულის სულისკვეთებით.

გამოჩენილი ისტორიკოსი და ენათმეცნიერი, შესანიშნავი პედაგოგი და უპირველეს ყოვლისა, პატრიოტი — ასეთი იყო სიმონ ჯანაშია, უახლესი ქართული ისტორიოგრაფიის ერთ-ერთი დიდი წარმომადგენელი.

მოულოდნელად გარდაიცვალა სრულიად ახალგაზრდა მეცნიერი 1947 წ. მადლიერმა ერმა იგი მთაწმინდას მიაბარა.

შოთა ბადრიძე

საწარმოო პრაქტიკაზე ბორჯომში

ჟურნალისტიკის განყოფილების მესამე კურსის 8 სტუდენტი საწარმოო პრაქტიკას გავდივართ ბორჯომის რაიონულ გაზეთში—„კომუნიზმის დროშით“.

რედაქციის თანამშრომლები გულთბილად შეგვხვდნენ. სტუდენტი-პრაქტიკანტები გავეცანით სტამბას და გაზეთის რედაქციის მუშაობის ორგანიზაციას.

ბერდია ბერიაშვილი იყო ლიკანის ტყე-პარკის სანატორიუმში; ომარ ჩიტაია და ალექსანდრე შენგელია — ბორჯომის შუშის ქარხანაში; ისინი ესაუბრენ მუშებს, ხელმძღვანელებს და გაზეთში გამოაქვეყნეს რამდენიმე წერილი მათი საქმიანობის შესახებ. ჯუმბერ თითმერიამ და სეხნია გოგოლაშვილმა შეისწავლეს სოფელ ზანაკის საკოლმეურნეო ცხოვრება, იყვნენ ყვიბისის, სადგურისა და სხვა კოლმეურნეობებშიც. კოლმეურნეებს ჩაუტარეს ლექცია-საუბრები შვიდწლედის გრანდიოზული მშენებლობისა და საერთაშორისო საკითხებზე.

პრაქტიკანტთა ერთი ჯგუფი 22 ივნისს გაემგზავრება მაღალმთიანი კოლმეურნეობის საძოვრებზე, მწყემსთა ცხოვრებისა და მათი საქმიანობის ამსახველი მასალების მოსამზადებლად.

გაზეთის რედაქტორი, ამხ. დ. ჰიჰილეიშვილი, პარტიული განყოფილების გამგე გ. ბლიაძე, პასუხისმგებელი მდივანი ო. სტაქაძე, განყოფილების გამგეები — მ. გელაშვილი და შ. გელაშვილი თავიანთი საქმის შესანიშნავი მცოდნენი არიან.

მოვამზადეთ პოეზიის დღისადმი მიძღვნილი ლიტერატურული გვერდი. განზრახული გვაქვს მოკლე ხანში გამოვუშვათ მეორე ლიტერატურული გვერდი, ხოლო გაზეთის 25-28 ივნისის ნომრებში ძირითადად ჩვენი მომზადებული მასალები დაიბეჭდება.

პრაქტიკის ხელმძღვანელი, დოცენტი ი. ბოცვაძე ყოველდღიურ საქმიან დახმარებას გვიწევს.

იოსებ ჩილაშვილი

ასკანია-ნოვაში

გაზაფხულის მიწურულსა და ზაფხულის დასაწყისში ბიოლოგი სტუდენტები პრაქტიკას გადიან საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა კუთხეებში, ეცნობიან მის მდიდარ ფლორასა და ფაუნას.

წელს ჩვენ — ბიოლოგიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტებმა სასწავლო პრაქტიკა გავიარეთ უკრაინაში. ასკანიანოვასა და საბჭოთა კავშირის ერთ-ერთ ლამაზ მხარეში — ყირიმში.

რესპუბლიკის გარეთ პირველად მოგვიხდა პრაქტიკის გავლა. ამდენად, ინტერესი და მოვალეობისადმი პასუხისმგებლობა უფრო დიდი იყო.

მაისის მშვენიერი დღეა... მოსკოვის მატარებელი ელვის სისწრაფით მიჰქრის ქართული ბუნების შესანიშნავ წიაღში. მატარებლის ფანჯრიდან გავცქერით და ვტკბებით საქართველოს ლამაზი ბუნებით, მაღალი მთებით, აყვავებული მიდამოებით...

მეორე დღეს დავტოვეთ საქართველოს საზღვრები. სადგურ ლაზოვაიაში სხვა მატარებელში გადასხდომა მოგვიხდა.

მალე მივედით დანიშნულ ადგილზე — უკრაინის პატარა ქალაქ ასკანია-ნოვაში.

რით არის ეს ქალაქი შესანიშნავი? აქაა კავშირის მაშტაბით ცნობილი ზოოპარკი — მეცნიერული დაწესებულება, სადაც ტარდება საინტერესო სელექციური მუშაობა.

ზოოპარკში ჩვენი ყურადღება მიიპყრო ცხოველთა ჰიბრიდებმა, რომლებიც მიღებულია ცხენისა და ზებრას, ხარისა და ანტილოპის, ქათმისა და ციცრის და სხვა ცხოველების შეჯვარებით. ზოოპარკში კარგად გრძნობენ თავს ავსტრალიის ემუ, ხმელთაშუა ზღვის მუფლონი, ტიბეტის იაკი, იხვი — „მანდარინი“, გვირგვინოსანი წერო და მრავალი სხვა.

ასკანიანოვაში გავეცანით აგრეთვე ბოტანიკურ ბაღს, სადაც დაგვაინტერესა ხელოვნურად გაშენებულმა მცენარეებმა. აქ, კლიმატის მხრივ, მცენარეული ბუნებისათვის არახელსაყრელი პირობებია: ტემპერატურა მაღალია და ხასიათდება მკვეთრი რყევადობით. ამიტომ სტეპის ზონის პირობებში ასეთი ბოტანიკური ბაღის შექმნა მნიშვნელოვანი მოვლენაა.

ასკანია-ნოვას ახლომახლო მიდამოები, დაახლოებით 12 ათასი ჰექტარი სტეპი ნაკრძალად არის გამოცხადებული. აქ აწარმოებენ სტეპის მცენარეული საფარისა და ცხოველთა სამყაროს მეცნიერულად შესწავლას.

ამ სტეპის ედიფიკატორებია ვაციწვერას ორი სახეობა — უკრაინული ვაციწვერა, ვაციწვერა „ლესინგიანა“ და ქუჩი. ცხოველებიდან გვხვდება: მელა, კურდღელი, თრია, ქრცვინი, ფრინველებიდან — ველის არწივი, სასარაკი, კაკაბი და სხვ.

დიდი ინტერესი გამოიწვია ჩვენში ასკანია-ნოვას შინაურ ცხოველთა ფერმის გაცნობამ. აქ ჩვენ გვესაუბრნენ ივანოვის სახელობის უკრაინის სტეპის რაიონის მეცხოველეობის სამეცნიერო-საკვლევი ინსტიტუტის მეცნიერი თანამშრომლები, თუ როგორ გამოჰყავთ მათ ცხოველთა ახალი ჯიშები ხელოვნური შეჯვარების გზით.

ასკანია-ნოვაში პრაქტიკისათვის სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული დრო ამოიწურა.

ნანული თოდუა,

ბიოლოგიის ფაკულტეტის IV კურსის სტუდენტი.

როგორ იბეჭდება კლასიკოსების ტექსტები

ჩვენი საზოგადოება ყოველთვის დიდი ინტერესით სწავლობდა და სწავლობს კულტურულ მემკვიდრეობას. დღეს უფრო იზრდება ინტერესი ჩვენი კლასიკოსი მწერლების ნაწერებისადმი. მრავალრიცხოვანი ტირაჟით იბეჭდება კლასიკოსთა თხზულებები. საშუალო სკოლის სასწავლო პროგრამა ლიტერატურაში ძირითადად კლასიკოსთა ნაწარმოებებს ეყრდნობა.

კლასიკოსთა ნაწარმოებების შესწავლისას მოსწავლეები ეცნობიან მწერლის მხატვრულ მანერას, სტილსა და ამა თუ იმ კუთხისათვის დამახასიათებელ დიალექტებს...

ქართული ენა საერთო ეროვნული ენაა და მისი სიწმინდის დაცვისა და განმტკიცების საქმე სახელმწიფოებრივი ზრუნვის საგანია. ამიტომ კლასიკოსთა ნაწერების გამოცემისას დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს იმას, რომ დაცულ იქნას ავტორთა ენისა და სტილის თავისებურებანი.

როგორ დონეზეა ამ მხრივ კლასიკოსთა თხზულებების გამოცემის საქმე?

ჩვენ საშუალო სკოლის მე-9 და მე-10 კლასების ქართული ლიტერატურის ქრესტომათიებში დაბეჭდილი კლასიკოსთა ტექსტები შევადარეთ ავტორთა სიცოცხლეში გამოცემულ ტექსტებს და მდგომარეობა არც თუ სახარბიელო აღმოჩნდა.

უნდა აღინიშნოს, რომ აღნიშნული ნაწარმოებების ახალ გამოცემაში ბევრი სიტყვა და გამოთქმა შესწორებულია, შეესაბამება თანამედროვე სალიტერატურო ენის ნორმებს, მაგრამ ხშირად ეს „შესწორება“ არასწორია და ცვლილებით უმჯობესი იქნებოდა, წინანდელი ფორმით რომ დარჩენილიყო. ყველა მაგალითის ჩამოთვლა შორს წაგვიყვანს, ამიტომ რამდენიმეს განვიხილავთ.

1. „შენს ციდეებზედ ჩემი მამული
იყო ერთ დროსა გამშვენებული!
. . . .
ჩემის მამულის დიდება ძველი
შენს წმინდა თვალ-წინ აყვავებულა.“
(ი. ჭავჭავაძე, აჩრდილი, გვ. 229, 1892 წ.)

ორივე ადგილას „მამული“ საქართველოს მნიშვნელობითაა ნახმარი, IX კლასის ქრესტომათიის 1958 წლის გამოცემაში კი პირველ სტროფში „მამული“ იკითხება, ხოლო მეორეში იგი შეცვლილია „ქვეყნით“. რა საჭირო იყო ეს?

2. „იქ ერთხელ ქართველთ
სიცოცხლე ჰდუღდა,
იქ მამულისთვის ქართველთ
ხმა ჰქუხდა“
(იქვე, გვ. 229)

ახალ გამოცემაში კი „ქართველთ“ შეცვლილია და ვკითხულობთ „ქართვლის“.

3. „უბრყვილო გულში
ლვარძლს ჩაასხმიან“.
(გვ. 235)

ახალში:

„დაწრფელსა გულში
ლვარძლს ჩაასხმიან“.
(გვ. 221)

მართალია, „უბრყვილო“ დღეს სალიტერატურო ენაში არ გვხვდება, მაგრამ თუ ავტორის ცხოვრების წლებში ასე იბეჭდებოდა, უმჯობესი იქნებოდა ახალ გამოცემაშიც შეგვენარჩუნებინა.

4. „ერთნაირად და უგემურად“
(გვ. 240)

ახალში:

„ერთნაირად და უფერულად“
(გვ. 224)

ამ შეცვლას აზრი არა აქვს.

5. „იყო, როს შენს
ძახილზედ“...
(გვ. 244)

ახალში კი ვკითხულობთ:

„იყო დრო, რომ შენს ძახილზედ“...

როს ნიშნავს იმას, რასაც როდესაც და მისი შეცვლა „რომ“-ით უმართებულოა.

6. „როდესაც მთა-ბარს და ვაკეს“...
(აკაკი, გაზრდილი, გვ. 3, 1898 წ.)

„როდესაც მთა, ბარს და ვაკეს“...
(IX კლ. ქრესტომათია, გვ. 303, 1958 წ.)

„მთა-ბარი“ ორცნებიანი კომპოზიტია, რომელიც დეფისით იწერება და რა საჭირო იყო მათი განცალკევება?

7. „წარვედ წყლისა პირს
სევდიანი ფიქრთ გასართველად“
(ბარათაშვილი, ფიქრნი მტკვრის პირას, 1876 წ.)

„წარვედ წყალის პირს“....
(IX კლ. ქრესტომათია, გვ. 42, 1958 წ.)

„წყალი“ ფუძეკუმშვადი სახელია. ამგვარად, პირველი ფორმა გამართლებულია.

შემდეგ სტროფებში:

„იქ ვეძიებდი ნაცნობს ადგილს
განსასვენებლად“,

„იქ ლბილს მდელოზედ“...

ადგილის ზმნიზედა? „იქ“ კონტექსტითაც გამართლებულია, მაშ, საიდან გაჩნდა ახალ გამოცემაში „აქ“?

8. „თვითონ მეფენიც უძლეველნი,
რომელთ უმაღლეს
ამა სოფლად არღა არის სხვა რამ
დიდება,
შფოთვენ და დრტვინვენ“...

ასე არის დაბეჭდილი ეს სტროფი 1958 წლის გამოცემაში, მაშინ როდესაც ძველ გამოცემაში იგი უფრო სრულყოფილია:

„თვითონ მეფენიც უძლეველნი,
რომელთ უმაღლეს
არ ვინდა არის და წინაშე არვინ
ალუდგეს,
რომელთ ხელთ ეპყრასთ უმაღლესი
სოფლის დიდება
შფოთვენ და დრტვინვენ“...

9. „სახვეწრი ცხვრით და
ხარითა“
(ვაჟა, ილუდა ქეთელაური, გვ. 49).

ახალში:

„სახვეწრით ცხვრით და
ხარითა“
(გვ. 184)

„სახვეწრი“ აქ განსაზღვრებაა და „თ“ საჭირო არ არის. ასევე შემდეგ მაგალითშიც:

„თითბრით ნაზიკის ხმალითა“?

ხშირად არა მარტო სიტყვები, არამედ მთელი ადგილებია შეცვლილი.

ა. ყაზბეგის „ელგუჯა“, 1891 წ.

1. „მე ჩემი თავი შენთვის მომიცია,
წამიყვანე, საცა გინდა“...
(გვ. 26)

2. „ქალი რადამ მოგატაცებინა“?
(გვ. 48)

3. „შესდეგ, თუ წერას არ
აუტანხარ“!
(გვ. 69)

4. „გულადები მაშინ ხართ, როცა
ერთზე ახნი მოდიხართ“
(გვ. 71)

1958 წ. გამოცემაში ეს ადგილები ასე იკითხება:

„მე ჩემი თავი შენთვის მომიცია,
რომ საცა გინდა იქ წამიყვანე“
(გვ. 15)

„ქალი რადად მოიტაცე?“
(გვ. 26)

„შესდეგ, თუ წერას არ
აუგდიხარ!“
(გვ. 37)

„გულადები მაშინა ხართ, როცა
ერთზედ ათი მოდიხართ“
(გვ. 38)

ჩვენ მხოლოდ რამდენიმე ტექსტი განვიხილეთ. ბევრ ადგილას მართებულად შესწორებულ ფრაზებთან ერთად გვხვდება აგრეთვე შესწორებანი, რომლებიც არ ეთანხმება დღევანდელი სალიტერატურო ენის ნორმებს. არის შემთხვევები, როდესაც ავტორისდროინდელ გამოცემაში სწორადაა დაბეჭდილი ესა თუ ის სიტყვა, ხოლო ქრესტომათიაში შეცვლილია ამ სიტყვის ლექსიკური მნიშვნელობა.

ამ პასუხსაგებ საქმეს მეტი გულისყურით უნდა მოეკიდონ გამომცემლობის მუშაკებიც, ვინაიდან ეს შეცდომები, ასე თუ გაგრძელდა, ათეული წლების შემდეგ ტექსტის სრულიად შეცვლამდე მიგვიყვანენ. ჩვენ იმიტომ ვამაყობთ ჩვენი კლასიკოსებით, რომ მათ ვერ დაჩრდილავენ ასი თუ ათეული წლები, არამედ საუკუნეებიც. ამიტომ ჩვენი ვალია წმინდად დავიცვათ და შთამომავლობას გადავცეთ ჩვენეულ წინაპრების დიდებული მემკვიდრეობა.

ც. ყარაგეიშვილი,
ლ. დანიელაშვილი,

ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტები.

წიგნის თარო

ზ. ჭარხალაშვილი — „იოჰანეს ბეხერი“

ჩვენი უნივერსიტეტის გამომცემლობამ გამოსცა ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატის, ზურაბ ჭარხალაშვილის კრიტიკულ-მეცნიერული ნარკვევი — იოჰანეს ბეხერი (ცხოვრება და შემოქმედება).

ნარკვევში განხილულია XX საუკუნის გამოჩენილი გერმანელი პოეტისა და საზოგადო მოღვაწის იოჰანეს ბეხერის ცხოვრებისა და შემოქმედების ძირითადი საკითხები, უპირატესად დახასიათებულია ბეხერის შემოქმედებითი გზა — პოეტის იდეური და მხატვრული ევოლუცია ექსპრესიონიზმიდან სოციალისტურ რეალიზმამდე.

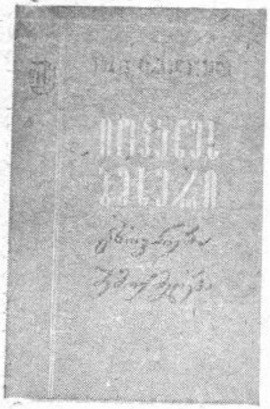

ბეხერის ვრცელი და მრავალფეროვანი შემოქმედება ჯერ კიდევ არაა სათანადოდ შესწავლილი. ქართულ ენაზე ამ პოეტის შესახებ თითქმის არაფერი დაწერილა. ამდენად, ზურაბ ჭარხალაშვილის კრიტიკული ნარკვევი მეტად საინტერესოა.

წიგნი შედგება 5 თავისაგან: 1. შესავალი, 2. ადრეული შემოქმედების ლიტერატურულ-კრიტიკული ანალიზი, 3. მობრუნება რევოლუციურ-პროლეტარული მწერლობისაკენ, 4. ბეხერი — რეალისტი, 5. ბეხერი და თანამედროვეობა.

ზურაბ ჭარხალაშვილის დასახელებული წიგნი გამოჩენილ გერმანელ მწერალსა და საზოგადო მოღვაწეზე დიდ სამსახურს გაუწევს თანამედროვე გერმანული ლიტერატურით დაინტერესებულ მკითხველებს.

წიგნის რედაქტორია ფილოლოგიურ მეცნიერებათა კანდიდატი ნოდარ კაკაბაძე. წიგნი შეიცავს 164 გვერდს, გაფორმებულია ლამაზად და ღირს 7 მან.

კვლავ მშობლიურ უნივერსიტეტში

უნივერსიტეტი — ეს სახელი ძვირფასი, ახლობელი, დაუვიწყარია ყველასთვის, ვისაც კი ოდესმე მისი კარის ზღურბლზე გადაუბიჯებია, მის ნათელ ტალანში გაუვლია, მის დიდებულ აუდიტორიებში მიღებული ცოდნა ცხოვრებაში საგზლად გაჰყოლია.

როგორც მშობელ დედას არ ივიწყებენ მისგან შორს მყოფი შვილები, ისე უნივერსიტეტის აღზრდილები არ ივიწყებენ ამ თეთრ შენობას, მოდიან მის სანახავად, რომ ისევ გაიარონ ნაცნობ დერეფნებში, კიდევ ერთხელ დასხდნენ იმ მერხებზე, იმ აუდიტორიებში, რომლებშიც ახლად ფეხადგმულ ბავშვივით მორიდებულად, მოწიწებით შეაღეს პირველად კარები. მართლაც ენით გამოუთქმელი იყო ის შეხვედრა, რომელიც ათი წლის შემდეგ ეკონომიური ფაკულტეტის სავაჭრო ჯგუფების ყოფილმა სტუდენტებმა მოაწყეს მიმდინარე წლის 4 ივნისს.

უცბად, კვლავ ისეთივე გამოუცდელ, ოცნებების სამყაროში მყოფ ახალგაზრდებად გადავიქეცით, როგორიც ვიყავით უნივერსიტეტში შესვლისას; თუმცა ჩვენს საყვარელ პროფესორ-მასწავლებლებს: ა. ინწკირველს, კ. მეჭრელიძეს, ნ. იაშვილს, გ. გურგენიძეს, ვ. ბახტაძეს, ვ. ჩანტლაძეს, შ. ბერაძეს, მ. ჩარექიშვილს მხარს უმშვენებდნენ მათივე აღზრდილი ლექტორები: ვ. პაპიაშვილი, დ. ცისკარიშვილი, ლ. ჩიქავა, გ. ადეიშვილი. ახალგაზრდობის აღზრდის საქმეს ემსახურება ლ. გიორგაძეც. მათზე არანაკლებ პასუხსაგები უბნები აბარიათ ჩვენს ყოფილ სტუდენტებს — ს. ლაგაზიძეს, რომელიც ერთ-ერთ კოლმეურნეობას ხელმძღვანელობს, დ. ბაბუციძეს — სტალინირვაჭრობის სავაჭრო განყოფილების უფროსს, გ. სოლოღაშვილს — ერთ-ერთი რაიონის რაიკომის მდივანს, ქ. ბრეგვაძეს, მ. წიკლაურს, მ. გაბრიაძეს, ო. დათუკიშვილს, გ. კიზირიას, ვ. დეკანოსიძეს, ლ. ხასაიას, თ. გონაშვილს, ლ. რუხაძეს, მ. ნაზუცრიშვილს, ა. სანდოძეს, შ. ლევაშვილს და სხვებს. განსაკუთრებით უნდა აღინიშნოს ის ამხანაგები, რომლებიც ამ შეხვედრის ორგანიზატორები და ინიციატორები იყვნენ: ქ. ბრეგვაძე, ლ. გაბრიაძე, ლ. გიორგაძე, მ. წიკლაური.

აი, კვლავ აუდიტორიაში ვართ. ვკითხულობთ სიას. აქეთ-იქიდან ისმის: „ვარ!“ მაგრამ ზოგიერთი გვარის ამოკითხვისას პასუხი არ ისმის; ვჩურჩულებთ პირზე ხელმიფარებულნი: „რამ შეუშალათ ხელი“, „რატომ არ ჩამოვიდნენ“, „საწყენია“ და ასე შემდეგ. სრული სიჩუმე ჩამოვარდა ნ. ბალათურიას და ტ. ტოკლიკიშვილის ამოკითხვისას — ისინი ხომ ვერასოდეს ვერ გასცემენ პასუხს მათი გვარის ამოკითხვაზე: უდროოდ გამოგვაკლდნენ!..

დამთავრდა სიის ამოკითხვა. უმრავლესობა სახეზეა. კათედრაზე ჩვენი აღმზრდელებია, კვლავ მშობლიური ხმა, რჩევა-დარიგება; გული დაგვწყდა, რომ სიხარული ვერ გაიზიარეს და ვერ მოგვილოცეს ჩვენმა საყვარელმა ლექტორებმა: გ. გეხტმანმა, გ. გამყრელიძემ, შ. გოგებაშვილმა, ვ. ქოჩაკიძემ. ისევ დუმილი მათ პატივსაცემად.

დიდხანს, დიდხანს არ დამთავრებულა მხიარული საუბარი, ერთმანეთის ამბების გამოკითხვა. 10 წელი ხომ არც ისე პატარა დროა, ამიტომ შეხვედრისათვის განკუთვნილი მცირე დრო საკმარისი არ აღმოჩნდა ყველაფრის გასაგებად. განშორების დრო მოვიდა. გზა მშვიდობისა ვუსურვეთ საქართველოს სხვადასხვა კუთხიდან შეხვედრაზე ჩამოსულ ამხანაგებს; გზა მშვიდობისა ვუსურვეთ და ვთქვით, **რომ ყოველ ხუთ წელიწადში ერთხელ შევიკრიბებით ჩვენს საყვარელ უნივერსიტეტში.**

ლელი გიორგაძე

სურათზე: შეხვედრის მონაწილენი — 10 წლის წინათ უნივერსიტეტის ეკონომიური ფაკულტეტის კურსდამთავრებულები და ფაკულტეტის პროფესორ-მასწავლებლები უნივერსიტეტის I კორპუსის წინ.

გამოცდების დროს დერეფანში

ჩანახატი რევაზ გაბრიაძისა

სპორტის ამბები

რატომ მარცხდება ჩვენი გუნდი

ცნობილია, რომ ახალგაზრდა, რომელიც სკოლაში სწავლისას ეუფლებოდა სპორტის ამა თუ იმ სახეს და იცავდა თავისი რაიონის, ქალაქისა თუ რესპუბლიკის სახელს, სკოლის დამთავრებისთანავე კარგავდა უფლებას მონაწილეობა მიეღო საკავშირო მნიშვნელობის მქონე სპორტულ ღონისძიებებში (არ ეხება მათ, ვინც გახდა ოსტატ ფეხბურთელთა გუნდის წევრი), სადაც იგი უფრო მეტ გამოცდილებას მიიღებდა, დაეუფლებოდა სპორტის უფრო და უფრო რთულ ელემენტებს. ვინაიდან ახალგაზრდას ჯერ ერთი, აღარ ჰქონდა საშუალება გამოემჟღავნებინა თავისი სპორტული ნიჭი, და მეორეც ვეღარ ხედავდა მომავლის პერსპექტივას, ამიტომ, ბუნებრივია, იგი ანებებდა თავს სისტემატურ წვრთნას და ჰკარგავდა ამდენი წლის შრომით მოპოვებულ ფიზიკურ თუ ტექნიკურ მონაცემებს. სპორტის სხვადასხვა სახეობიდან ყველაზე მეტად ეს ეხება ახალგაზრდა ფეხბურთელს, რომელმაც დაამთავრა სკოლა და შევიდა სწავლის გასაგრძელებლად უმაღლეს სასწავლებელში. მართალია, აქ ექცევა ყურადღება სპორტის ამ სახეს, მაგრამ საქმეს ეს არ შველოდა. საჭირო გახდა შექმნილიყო სტუდენტთა ნაკრები **გუნდი, რომელიც** გამოავლენდა ბევრ ნიჭიერ ახალგაზრდას. და აი, 1958 წელს შეიქმნა პირველი ასეთი გუნდი. გავიდა ორი წელი. სპორტის დამსახურებული ოსტატების: ბ. პაიჭაძისა და ა. ზაზროშვილის თხოვნით სპორტულ საზოგადოებათა საკავშირო საბჭომ ნება დართო თბილისს ჰყოლოდა სტუდენტებისაგან შემდგარი კიდევ ორი გუნდი.

რატომ მარცხდება ჩვენი გუნდი? მომმართავენ ხოლმე ხშირად ჩვენი უნივერსიტეტის ფეხბურთის გულშემატკივრები. პასუხის გაცემა არც თუ ისე ძნელია.

„ქარიშხალა“, რომელიც მონაწილეობას იღებს საქართველოს პირველობაზე ფეხბურთში, ძირითადად დაკომპლექტებულია პოლიტექნიკური ინსტიტუტისა და ჩვენი უნივერსიტეტის ფეხბურთელებისაგან. მას ჩატარებული აქვს შვიდი თამაში და შვიდი თამაშიდან არცერთი ქულა აქვს. ალბათ ფეხბურთელები ვერ არიან სათანადოდ მომზადებული, — იტყვით თქვენ. გუნდი მთლიანად დაკომპლექტებულია ტექნიკურად და ფიზიკურად კარგად მომზადებული ფეხბურთელებისაგან. თითოეული მათგანი მშვენივრად ითამაშებს კარგად შეთამაშებულ კოლექტივში. მაშ რა აკლია გუნდს, ვისი ბრალია ამდენი წაგება? უპირველეს ყოვლისა, არ არის ჩამოყალიბებული ერთიანი კოლექტივი, გუნდი გაყოფილია ორად, პოლიტექნიკური ინსტიტუტის ფეხბურთელები ვარჯიშობენ ცალკე, თავიანთ მოედანზე, ჩვენ კი ჩვენსაზე. გუნდის წევრები ერთმანეთს თამაშის დაწყებამდე რამდენიმე წუთით ადრე ხვდებიან. ეს კიდეც ემჩნევა თამაშს; ვთქვათ, ბურთმა მარცხენა ფრთაზე გადაინაცვლა. იგი უკვე მარჯვნივ ვეღარ დაბრუნდება. უნივერსიტეტის ფეხბურთელები მას პოლიტექნიკურელ „პარტნიორებს“ აღარ მისცემენ, ან პირიქით, მარჯვენა ფრთა თუ თამაშობს, მარცხენა ისვენებს. ამგვარად, გუნდს აკლია კოლექტიურობა. დამნაშავენი ამ საქმეში არიან არა მარტო მწვრთნელები, არამედ „ქარიშხალას“ წარმომადგენლებიც — თვით გუნდის ჩამოყალიბების ინიციატორები. ხომ შეუძლიათ მათ ერთხელ მაინც მიიდნენ, ნახონ თამაში, მისცენ დარიგება, მოთხოვონ უფრო კარგი თამაში, დაუსახონ მუშაობის შემდგომი გეგმები. მაგრამ ისინი ამას რატომღაც გაურბიან. გაურკვეველია, რა საჭირო იყო ისეთი გუნდის ჩამოყალიბება, რომლის წაგება-მოგება არავის დააინტერესებდა, არავის დააინტერესებდა არც ის, როგორ მოედანზე ვარჯიშობს გუნდი, აქვს თუ არა საკმარისი სპორტული ინვენტარი და სხვა.

ტ. ვახაძე

ჟურნალისტიკის განყოფილების II კურსის სტუდენტი, „ქარიშხალას“ გუნდის წევრი.

დიდი ჭკუამახვილობა

შუა საუკუნეებში ევროპის ქვეყნებში ვარსკვლავთმრიცხველობამ განსაცვიფრებელ აყვავებას მიაღწია. ასტროლოგთა წარმატებითი წინასწარმეტყველება, ცხადია, უაღრესად იშვიათი იყო, მაგრამ ისინი მაინც დიდი პატივით სარგებლობდნენ მეფის კარზე.

საფრანგეთის მეფის — ლუდოვიკო XI-ის ასტროლოგს ასეთი შემთხვევა მოუვიდა: მან, რომელიც, უთუოდ, სასახლის ინტრიგების მონაწილე იყო, სწორად იწინასწარმეტყველა მეფის საყვარელი ქალის სიკვდილი. როდესაც ქალი მართლაც გარდაიცვალა, მეფემ, რომელიც დიდი ცბიერი და ვერაგი კაცი იყო, გადაწყვიტა გასწორებოდა თავის ვარსკვლავთმრიცხველს. მან დაუძახა ასტროლოგს და ჯალათებს უბრძანა, როგორც კი ნიშანს მოგცემთ, მაშინვე აკუწეთო. შემოსულ ასტროლოგს ლუდოვიკო XI-მ მიმართა: „აი, შენ თავს იმდენად დახელოვნებულად თვლი, რომ ძალიან კარგად იცი სხვების ბედი: ერთი მითხარი, შენ თვითონ რამდენი ხნის სიცოცხლე დაგრჩა?“ საბრალო წინასწარმეტყველი მიხვდა მეფის ბოროტ განზრახვას, მაგრამ ხიფათიდან გამოსავალი ნახა და უპასუხა: „თქვენო აღმატებულებავ! ვარსკვლავებმა მიჩვენეს, რომ უნდა მოვკვდე სამი დღით ადრე თქვენს გარდაცვალებამდე!“

ცრუმორწმუნე დესპოტი, ასეთი მოულოდნელი პასუხით შეშინებული, იძულებული იყო დაეძლია შურისძიების გრძნობა და რისხვა მოწყალებით შეეცვალა. მან არა მარტო უვნებლად გაუშვა თავისი ვარსკვლავთმრიცხველი, არამედ ზრუნვაც კი დაიწყო მის ჯანმრთელობაზე.

რედაქტორის მაგიერ ზ. ბოლქვაძე

რედაქციის მისამართი: ქ. თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტელეფონი 2—83—84

ი. ბ. სტალინის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, № 1. ტირაჟი 1 000, უე 02817